

Home » 700+ ગુજરાતી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો | Virudharthi Shabd in Gujarati

Education General Knowledge

700+ ગુજરાતી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો | Virudharthi Shabd in Gujarati

11/09/2026

આપણી ગુજરાતી ભાષામાં લાખો શબ્દ છે. જેમાંથી ઘણા શબ્દો એકબીજાના વિરોધી બનતા હોય છે. જેમ કે દિવસ-રાત, અજવાળું-અંધારું, સુખ-દુઃખ જેવા શબ્દો. જેને સામાન્ય રીતે **વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો** તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. આ શબ્દો પ્રાથમિક ધોરણથી લઈ ઉચ્ચ ધોરણ સુધી અભ્યાસમાં આવતા હોય છે.

તમારા અભ્યાસક્રમમાં ગુજરાતી ભાષા આવે છે અથવા સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના સિલેબસમાં ગુજરાતી છે. તો તમારે શબ્દભંડોળની માહિતી તરીકે Antonyms In Gujarati વિશે શીખવું જોઈએ. જેથી તમને જરૂરી શબ્દોનું જ્ઞાન મળે અને પરીક્ષામાં સારો દેખાવ કરી શકો.

700+ ગુજરાતી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોની લિસ્ટ

વાચક મિત્રો, ગુજરાતી ભાષાનું શબ્દભંડોળ મજબૂત બનાવવા માટે **વિરોધાર્થી શબ્દોનું જ્ઞાન** ખૂબ ઉપયોગી છે. આ લિસ્ટમાં 700 થી વધુ મહત્વપૂર્ણ ગુજરાતી વિરોધાર્થી શબ્દો સરળ રીતે આપવામાં આવ્યા છે. વિદ્યાર્થીઓને શાળાના

અભ્યાસ, પરીક્ષા, નિબંધ લેખન, ગુજરાતી વ્યાકરણ અને સામાન્ય જ્ઞાન માટે આ શબ્દો મદદરૂપ થઈ શકે છે.

એકબીજાથી વિરુદ્ધ અર્થ ધરાવતા શબ્દોની સમજ હોવાથી ભાષાનો ઉપયોગ વધુ ચોક્કસ અને અસરકારક બને છે. નિયમિત રીતે આ શબ્દો વાંચવાથી બાળકો તથા વિદ્યાર્થીઓની ભાષા સમજ, લેખનકૌશલ્ય અને શબ્દભંડોળમાં પણ સારો વિકાસ થઈ શકે છે.

અંધારું × અજવાળું	અનુમતિ × મનાઈ
અંદર × બહાર	અનુકૂળ × પ્રતિકૂળ
આગળ × પાછળ	અન્યાય × ન્યાય
આદર × અનાદર	અપમાન × સન્માન
આળસ × સ્ફૂર્તિ	આશા × નિરાશા
આદિ × અંત	આકર્ષણ × વિકર્ષણ
આવક × જાવક	આસ્તિક × નાસ્તિક
ઇચ્છા × અનિચ્છા	ઊંચું × નીચું
ઉદય × અસ્ત	ઉત્સાહ × નિરુત્સાહ
ઉદાર × કંજૂસ	ઉપકાર × અપકાર
એકતા × અનેકતા	એકલતા × સમૂહ
કઠોર × કોમળ	કડવું × મીઠું
કાયમી × કામચલાઉ	જીત × હાર
જીવન × મૃત્યુ	જ્ઞાન × અજ્ઞાન
તાજું × વાસી	દિવસ × રાત
નવું × જૂનું	નજીક × દૂર
ન્યાય × અન્યાય	નિર્ભય × ભયભીત
નિર્મળ × મલિન	નિદ્રા × સ્તુતિ
પાપ × પુણ્ય	પ્રેમ × દ્વેષ
પ્રકાશ × અંધકાર	પ્રસન્ન × ઉદાસ
લાભ × નુકસાન	સત્ય × અસત્ય
સફળ × નિષ્ફળ	સુખ × દુઃખ

સુંદર × કદરૂપું	સ્વતંત્ર × પરતંત્ર
હિંમત × બીક	હર્ષ × શોક

નોંધ: ઉપર દર્શાવેલા સરળ વિરોધી શબ્દો ઘણી રાજ્ય કક્ષાની પરીક્ષાઓમાં પૂછવામાં આવ્યા છે. તેથી સારી રીતે વાંચો, સમજો અને યાદ રાખો.

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોનો અર્થ શું થાય

વાચક મિત્રો, જે બે શબ્દોના અર્થ એકબીજાથી વિરુદ્ધ અથવા ઉલટા હોય, તેવા શબ્દોને વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો કહેવામાં આવે છે. ગુજરાતી ભાષામાં આવા શબ્દોનો ઉપયોગ કોઈ વસ્તુ, સ્થિતિ, ગુણ કે ક્રિયાના બે વિરોધી અર્થ દર્શાવવા માટે થાય છે.

જેમ કે ‘દિવસ’નો વિરુદ્ધાર્થી ‘રાત’, ‘સુખ’નો ‘દુઃખ’ અને ‘નવું’નો ‘જૂનું’ થાય છે. વિદ્યાર્થીઓ માટે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોનું જ્ઞાન ગુજરાતી વ્યાકરણ, લેખન, વાંચન અને પરીક્ષાની તૈયારીમાં ખૂબ ઉપયોગી છે. નીચે કેટલાક સરળ ઉદાહરણો દ્વારા તેનો અર્થ વધુ સારી રીતે સમજી શકાય છે.

મુખ્ય શબ્દ	વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ
દિવસ	રાત
સુખ	દુઃખ
નવું	જૂનું
સાચું	ખોટું
મોટું	નાનું
આગળ	પાછળ
અંદર	બહાર
નજીક	દૂર
પ્રકાશ	અંધકાર
જીત	હાર

- 1000+ ગુજરાતી સમાનાર્થી શબ્દો

(1) ધોરણ 3, 4, 5 માટે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

ધોરણ 3, 4 અને 5ના વિદ્યાર્થીઓ માટે આવા શબ્દો શીખવા ખૂબ ઉપયોગી છે. ગુજરાતી વ્યાકરણ, વાંચન, લેખન અને પરીક્ષામાં વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો ઘણીવાર પૂછવામાં આવે છે. નીચે આપેલી યાદીમાં બાળકો સરળતાથી સમજી અને યાદ રાખી શકે તેવા સામાન્ય શબ્દો પસંદ કરવામાં આવ્યા છે. નિયમિત અભ્યાસ કરવાથી શબ્દભંડોળ વધે છે અને વાક્ય બનાવવામાં પણ સરળતા રહે છે.

અંદર × બહાર	આગળ × પાછળ
અંધકાર × પ્રકાશ	અંધારું × અજવાળું
આદર × અનાદર	આદિ × અંત
આશા × નિરાશા	આળસ × સ્ફૂર્તિ
આવક × જાવક	ઇચ્છા × અનિચ્છા
ઊંચું × નીચું	ઉદય × અસ્ત
ઉદાર × કંજૂસ	ઉપકાર × અપકાર
એક × અનેક	એકતા × અનેકતા
કઠણ × નરમ	કડવું × મીઠું
કાયમી × કામચલાઉ	કાળો × ધોળો
ગરમ × ઠંડું	ગરીબ × શ્રીમંત
ગમતું × અણગમતું	ગુણ × અવગુણ
ચડવું × ઊતરવું	ચંચળ × શાંત
જીત × હાર	જીવન × મૃત્યુ
જૂનું × નવું	નજીક × દૂર
જ્ઞાન × અજ્ઞાન	તાજું × વાસી
દિવસ × રાત	દયા × ક્રૂરતા
દોષ × ગુણ	દુઃખ × સુખ
ધીમું × ઝડપી	ધનવાન × ગરીબ
ન્યાય × અન્યાય	નિર્ભય × ભયભીત
નિંદા × સ્તુતિ	નિર્મળ × મલિન
નાનું × મોટું	નવું × જૂનું

પાપ × પુણ્ય	પ્રેમ × દ્વેષ
પ્રકાશ × અંધકાર	પ્રસન્ન × ઉદાસ
બાહ્ય × આંતરિક	બહાદુર × ડરપોક
લાભ × નુકસાન	લાંબું × ટૂંકું
સત્ય × અસત્ય	સફળ × નિષ્ફળ
સુખી × દુઃખી	સુંદર × કદરૂપું
સ્વચ્છ × ગંદું	સ્વતંત્ર × પરતંત્ર
હસવું × રડવું	હિમત × બીક
હર્ષ × શોક	હાજર × ગેરહાજર
હલકું × ભારે	સરળ × મુશ્કેલ
વહેવું × મોડું	વસંત × પાનખર
વિજય × પરાજય	વિકાસ × વિનાશ
વિદ્યા × અવિદ્યા	વિશાળ × સંકુચિત
શાંતિ × અશાંતિ	શુભ × અશુભ
શત્રુ × મિત્ર	શીત × ઉષ્ણ
સજીવ × નિર્જીવ	સક્રિય × નિષ્ક્રિય
સારો × ખરાબ	સ્વીકાર × અસ્વીકાર

(2) ધોરણ 6, 7, 8 માટે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રાથમિક ધોરણ 6, 7 અને 8 માં ગુજરાતી ભાષાના અભ્યાસ સાથે શબ્દોના અર્થ અને તેમના વિરોધી અર્થ સમજવા જરૂરી છે. નીચેના શબ્દો વ્યાકરણ, લેખન અને પરીક્ષાની તૈયારી માટે ઉપયોગી છે. અહીં થોડા મોટા વિદ્યાર્થીઓને ધ્યાનમાં રાખી શબ્દો આપવામાં આવ્યા છે.

અચળ × ચલ	અપૂર્ણ × પૂર્ણ
અપરાધ × સદાચાર	અશક્ય × શક્ય
અશાંત × શાંત	અવિશ્વાસ × વિશ્વાસ
અવનતિ × ઉન્નતિ	અગ્ર × પશ્ચાત્

અનુકૂળ × પ્રતિકૂળ	અનુમતિ × મનાઈ
આકર્ષક × અનાકર્ષક	આકસ્મિક × આયોજિત
આસ્તિક × નાસ્તિક	આવશ્યક × અનાવશ્યક
ઉચિત × અનુચિત	ઉત્કર્ષ × અપકર્ષ
ઉદારતા × કંજૂસાઈ	ઉત્તમ × અધમ
એકાગ્ર × યંચળ	ઐક્ય × વૈમનસ્ય
કઠોર × કોમળ	ફૂતણા × ફૂતઘ્ન
કૃત્રિમ × કુદરતી	ક્રમ × અક્રમ
ગોપનીય × જાહેર	ગૌણ × મુખ્ય
ગર્વ × નમ્રતા	ગરિમા × લઘુતા
ચઢાવ × ઉતાર	ચિરંજીવ × મરણશીલ
ચેતન × જડ	યુસ્ત × ઢીલું
જટિલ × સરળ	જય × પરાજય
જાગૃત × સુષુપ્ત	જંગમ × સ્થાવર
તીવ્ર × મંદ	તૃપ્ત × અતૃપ્ત
તટસ્થ × પક્ષપાતી	ત્યાગ × સ્વીકાર
દૃશ્ય × અદૃશ્ય	દૃઢ × નબળું
ધાર્મિક × અધાર્મિક	ધીર × અધીર
નૈતિક × અનૈતિક	નિષ્પક્ષ × પક્ષપાતી
નિશ્ચિત × અનિશ્ચિત	નિરાશ × આશાવાદી
નિંદનીય × પ્રશંસનીય	નિષેધ × સ્વીકાર
પવિત્ર × અપવિત્ર	પ્રત્યક્ષ × પરોક્ષ
પ્રાચીન × અર્વાચીન	પ્રગતિ × અધોગતિ
પ્રસિદ્ધ × અપ્રસિદ્ધ	પ્રામાણિક × અપ્રામાણિક
બળવાન × નિર્બળ	બહિર્મુખ × અંતર્મુખ
ભૌતિક × આધ્યાત્મિક	ભયાનક × નિર્ભય

મૌખિક × લેખિત	માન્ય × અમાન્ય
મર્યાદિત × અમર્યાદિત	મિલન × વિયોગ
રક્ષણ × ભક્ષણ	રુક્ષ × મૃદુ
વિધિ × નિષેધ	વિવેક × અવિવેક
વિદેશ × સ્વદેશ	વિનય × અવિવેકીપણું
શાશ્વત × ક્ષણિક	શિષ્ટ × અશિષ્ટ
શૌર્ય × કાયરતા	સંક્ષિપ્ત × વિસ્તૃત
સંયોગ × વિયોગ	સદ્ગુણ × દુર્ગુણ
સજીવ × નિર્જીવ	હિત × અહિત

(3) ધોરણ 9 અને 10 માટે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ધોરણ 9 અને 10 માં ગુજરાતી વિષયના અભ્યાસ દરમિયાન શબ્દોના સાચા અર્થ અને તેમના વિરોધી અર્થની સમજ મહત્વપૂર્ણ બને છે. નીચે આપેલા શબ્દો ભાષાની સમજ વધારવા સાથે વ્યાકરણ, નિબંધ, લેખન અને પરીક્ષામાં જરૂરી છે. આ યાદીમાં અગાઉના ધોરણોની સરખામણીમાં થોડા વધુ પ્રચલિત તથા સાહિત્યિક શબ્દો લેવામાં આવ્યા છે.

અદમ્ય × દમ્ય	અદ્વિતીય × સામાન્ય
અપ્રત્યક્ષ × પ્રત્યક્ષ	અવિરત × વિરામિત
અવિનાશી × વિનાશી	અશિષ્ટ × શિષ્ટ
અસાર × સાર	અસ્થિર × સ્થિર
અહંકાર × વિનય	અનિવાર્ય × વૈકલ્પિક
અનુકરણ × મૌલિકતા	અપેક્ષા × ઉપેક્ષા
અભાવ × પ્રભાવ	અભ્યુદય × અધઃપતન
અમૃત × વિષ	અર્થપૂર્ણ × નિર્રર્થક
અલ્પ × વિપુલ	અવરોધ × સહયોગ
અવ્યવસ્થા × વ્યવસ્થા	આદરણીય × અનાદરણીય
આકર્ષણ × અપકર્ષણ	આધુનિક × પ્રાચીન
આવશ્યકતા × નિર્રર્થકતા	ઉદાત્ત × ક્ષુદ્ર

ઉન્માદ × સ્વસ્થતા	ઉન્નત × અધમ
ઉપજ × ખર્ચ	ઉત્સાહિત × નિરુત્સાહિત
એકરૂપ × વિવિધરૂપ	ઐહિક × પારલૌકિક
કાયમ × અસ્થાયી	કુશળ × અકુશળ
કૃપાળુ × નિર્દય	કૂર × દયાળુ
ગહન × છીછરું	ગૌરવ × અપમાન
ચિરસ્થાયી × ક્ષણભંગુર	જડ × ચેતન
જ્ઞાત × અજ્ઞાત	તર્કસંગત × અતાર્કિક
તત્પર × ઉદાસીન	તાદાત્મ્ય × વિભેદ
તિરસ્કાર × સ્વીકાર	તૃષ્ણા × સંતોષ
દુરાગ્રહ × સદાગ્રહ	દીર્ઘ × હ્રસ્વ
દુર્લભ × સુલભ	ધનિક × નિર્ધન
નશ્વર × શાશ્વત	નિષ્કપટ × કપટી
નિરર્થક × સાર્થક	નિરાધાર × આધારભૂત
નિર્વિકાર × વિકારગ્રસ્ત	નૈસર્ગિક × કૃત્રિમ
પરાધીન × સ્વાધીન	પરંપરાગત × અપરંપરાગત
પ્રચલિત × અપ્રચલિત	પ્રગટ × અપ્રગટ
પ્રબળ × નિર્બળ	પ્રસન્નતા × વિષાદ
પ્રામાણિક × અપ્રામાણિક	બહુમતી × લઘુમતી
ભૌતિક × અભૌતિક	મૈત્રી × શત્રુતા
મૌલિક × અનુકરણાત્મક	યથાર્થ × કાલ્પનિક
રાગ × વિરાગ	વિધાયક × વિધ્વંસક
વિપુલ × અલ્પ	વિજય × પરાજય
વૈધ × અવૈધ	શંકા × નિશ્ચય
શિથિલ × દૃઢ	સંમતિ × અસંમતિ

ગુજરાતી મૂળાક્ષર પ્રમાણે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોની લિસ્ટ

અહીં ગુજરાતી મૂળાક્ષર/કક્કા પ્રમાણે **700 થી વધુ મહત્વપૂર્ણ ગુજરાતી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોની** યાદી આપવામાં આવી છે. વિદ્યાર્થીઓ, નાના બાળકો તેમજ ગુજરાતી વ્યાકરણ અને પરીક્ષાની તૈયારી કરતા ઉમેદવારો માટે આ સંગ્રહ ઉપયોગી છે.

અલગ-અલગ અક્ષર પ્રમાણે શબ્દો ગોઠવાયેલા હોવાથી કોઈપણ શબ્દ શોધવો અને યાદ કરવો સરળ રહે છે. દૈનિક ભાષા, લેખન, નિબંધ, શાળાના અભ્યાસ અને સામાન્ય ગુજરાતી જ્ઞાન માટે પણ આ **વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોની લિસ્ટ** મદદરૂપ થશે. તમે ઈચ્છો તો અંતમાં આપેલા PDF Download વિકલ્પ દ્વારા આ સંપૂર્ણ શબ્દસંગ્રહને PDF સ્વરૂપે સાચવી શકો છો.

(1) અ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘અ’ પરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં ગુજરાતી ભાષાના અનેક સામાન્ય અને અભ્યાસલક્ષી શબ્દો આવે છે. નીચે બાળકો અને વિદ્યાર્થીઓ માટે સરળ રીતે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોની મહત્વપૂર્ણ યાદી આપવામાં આવી છે.

અંધકાર × પ્રકાશ	અંદર × બહાર
આગળ × પાછળ	આદર × અનાદર
આશા × નિરાશા	આળસ × સ્ફૂર્તિ
આદિ × અંત	આસ્તિક × નાસ્તિક
આકર્ષણ × વિકર્ષણ	આવક × જાવક
ઇચ્છા × અનિચ્છા	અનુમતિ × મનાઈ
અનુકૂળ × પ્રતિકૂળ	અપૂર્ણ × પૂર્ણ
અશાંત × શાંત	અશક્ય × શક્ય
અસત્ય × સત્ય	અયોગ્ય × યોગ્ય
અવિશ્વાસ × વિશ્વાસ	અવનતિ × ઉન્નતિ
અપરાધ × સદાચાર	અગ્ર × પશ્ચાત્
અભાવ × ભરપૂરતા	અભિમાન × વિનય
અહંકાર × નમ્રતા	અસ્થિર × સ્થિર
અસંયમ × સંયમ	અવિનાશી × નાશવંત
અઘરું × સહેલું	અશક્ત × શક્તિશાળી

(2) ઇ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય મિત્રો, ‘ઇ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો રોજિંદા ભાષા અને ગુજરાતી વ્યાકરણમાં જોવા મળે છે. તેમની સાથે વિરોધી અર્થ સમજવાથી શબ્દભંડોળ અને વાક્યરચના બંને વધુ મજબૂત બને છે. અહીં તમારા માટે ઇ વાળા ઘણા જરૂરી શબ્દો આપ્યા છે.

ઇચ્છા × અનિચ્છા	ઇનકાર × સ્વીકાર
ઇમાનદાર × બેઇમાન	ઇન્સાફ × અન્યાય
ઇષ્ટ × અનિષ્ટ	ઇજ્જત × બેઇજ્જતી
ઇલાજ × અનિલાજ	ઇનામી × દંડનીય
ઇતિશ્રી × શરૂઆત	ઇહલોક × પરલોક
ઇર્ષ્યા × પ્રશંસા	ઇરાદો × અનિર્ણય
ઇચ્છિત × અનિચ્છિત	ઇષ્ટ × અપ્રિય
ઇમાનદારી × બેઇમાની	ઇનકાર કરવો × મંજૂર કરવો
ઇનામ × સજા	ઇજાફો × ઘટાડો
ઇલાજી × રોગી	ઇન્દ્રિયસુખ × તપસ્યા
ઇહલોકિક × પારલૌકિક	ઇતિહાસ × ભવિષ્ય
ઇશારો × મૌન	ઇન્સાન × અમાનવીયતા
ઇબાદત × અધર્મ	ઇમારત × ખંડેર
ઇચ્છાશક્તિ × નિર્બળતા	ઇચ્છુક × અનિચ્છુક

(3) ક પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વ્હાલા મિત્રો, ‘ક’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં ગુણ, સ્વભાવ, સ્થિતિ અને વ્યવહાર દર્શાવતા અનેક શબ્દો મળે છે. આ કોષ્ટકમાં સરળ તથા પરીક્ષામાં ઉપયોગી વિરોધી શબ્દો પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.

કઠોર × કોમળ	કાળો × ધોળો
કાયું × પાકું	કડવું × મીઠું
કાયમી × કામચલાઉ	કઠિન × સરળ
કંજૂસ × ઉદાર	કુશળ × અકુશળ

કુદરતી × કૃત્રિમ	કાયદેસર × ગેરકાયદેસર
ઓછું × વધારે	કમનસીબ × ભાગ્યશાળી
કાયર × શૂરવીર	કદી × સદા
કાયું × પરિપક્વ	કચરું × સ્વચ્છ
કડક × નરમ	કૃતજ્ઞ × કૃતધ્ન
ક્રોધ × શાંતિ	ક્રમ × અક્રમ
કેદ × મુક્તિ	કેવળ × સર્વ
કિનારો × મધ્યભાગ	કૌતુક × ઉદાસીનતા
કંગાળ × સમૃદ્ધ	કમી × વધારો
કાયમ × ક્ષણિક	કરુણા × ક્રૂરતા

(4) ખ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

મિત્રો, ‘ખ’ અક્ષરના શબ્દો બોલચાલ અને લેખનમાં બંને જગ્યાએ ઉપયોગી છે. નીચે કેટલીક સરળ જોડીઓ સાથે થોડા અભ્યાસલક્ષી શબ્દો સામેલ કર્યા છે, જેથી વિદ્યાર્થીઓને અર્થ સમજવામાં સરળતા રહે.

ખાલી × ભરેલું	ખુશ × દુઃખી
ખરાબ × સારું	ખોટું × સાચું
ખ્યાત × અખ્યાત	ખેદ × આનંદ
ખરો × ખોટો	ખોટ × લાભ
ખામી × ગુણ	ખંડિત × અખંડિત
ખતરનાક × સલામત	ખલનાયક × નાયક
ખલ × સજ્જન	ખપત × બચત
ખીણ × ટેકરી	ખીજ × પ્રસન્નતા
ખૂલેલું × બંધ	ખુલાસો × ગુપ્તતા
ખેયાણા × ધક્કો	ખોરાક × ઉપવાસ
ખીલેલું × કરમાયેલું	ખેંચવું × છોડવું
ખંડન × સમર્થન	ખોજ × અજ્ઞાન

ખાલીપણું × પૂર્ણતા	ખેદજનક × આનંદદાયક
ખોટું વર્તન × સદ્વર્તન	ખલેલ × વ્યવસ્થા
ખુશી × શોક	ખમતા × અશક્તિ

(5) ગ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘ગ’ પરથી આવતા શબ્દોમાં જીવન, ગુણ, ભાવનાઓ અને વ્યવહારના અનેક અર્થ છુપાયેલા છે. વિદ્યાર્થીઓ માટે અહીં સરળ વિરોધી શબ્દો પસંદ કરવામાં આવ્યા છે, જે પરીક્ષા અને લેખન બંનેમાં કામ આવશે.

ગરીબ × ધનવાન	ગરીબી × સમૃદ્ધિ
ગર્વ × નમ્રતા	ગતિ × સ્થિરતા
ગાઢ × પાતળું	ગહન × છીછરું
ગમતું × અણગમતું	ગેરહાજર × હાજર
ગેરલાયક × લાયક	ગેરસમજ × સમજ
ગુમ × જાહેર	ગુણ × અવગુણ
ગુનો × સદાચાર	ગુસ્સો × શાંતિ
ગુલામ × સ્વતંત્ર	ગૌણ × મુખ્ય
ગમન × આગમન	ગરમ × ઠંડું
ગોઠવાયેલું × અવ્યવસ્થિત	ગૌરવ × અપમાન
ગભરાટ × નિર્ભયતા	ગંભીર × હળવું
ગતિશીલ × સ્થિર	ગ્રહણ × ત્યાગ
ગ્રંથ × અજ્ઞાન	ગાઢપણું × પાતળાપણું
ગેરવર્તન × સદ્વર્તન	ગૂંચવણ × સ્પષ્ટતા

(6) ધ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ‘ધ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો આપણા રોજિંદા જીવનથી લઈને સાહિત્ય સુધી જોવા મળે છે. નીચે તેમની વિરુદ્ધ અર્થવાળી સરળ જોડીઓ આપવામાં આવી છે, જેથી યાદ રાખવામાં સરળતા રહે.

ધર × બહાર	ઘેરું × છીછરું
-----------	----------------

ઘાટું × પાતળું	ઘોર × શાંત
ઘાયલ × સ્વસ્થ	ઘા × આરોગ્ય
ઘમંડ × નમ્રતા	ઘન × વિરળ
ઘનિષ્ઠ × દૂરનું	ઘૃણા × પ્રેમ
ઘોષિત × ગુપ્ત	ઘાતક × રક્ષાત્મક
ઘેરાવ × મુક્તિ	ઘડવું × તોડવું
ઘડતર × વિઘટન	ઘડી × અનંત સમય
ઘાસ × પાક	ઘોડો × પગપાળા
ઘોર અંધકાર × પ્રકાશ	ઘોંઘાટ × શાંતિ
ઘસારો × મજબૂતી	ઘેરવું × છોડવું
ઘમાસાણ × શાંતિ	ઘાયલતા × સ્વસ્થતા
ઘેરો રંગ × ફિક્કું રંગ	ઘનતા × વિરલતા
ઘૂમવું × સ્થિર રહેવું	ઘોષણા × નિષેધ

(7) ય પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય મિત્રો, ‘ય’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં સ્વભાવ, ભાવના, જ્ઞાન અને કાર્ય સાથે જોડાયેલા અનેક શબ્દો છે. નીચે બાળકો માટે સમજવામાં સરળ એવી મહત્વપૂર્ણ વિરોધાર્થી જોડીઓ આપવામાં આવી છે.

યતુર × મૂર્ખ	યંચળ × સ્થિર
યમક × નિસ્તેજતા	ચિંતા × નિશ્ચિંતા
ચિંતન × વિસ્મૃતિ	ચેતન × જડ
ચોખ્ખું × ગંદું	ચોરી × ઈમાનદારી
ચિરંતન × ક્ષણિક	ચડવું × ઉતરવું
ચેતવણી × બેદરકારી	ચાહના × દ્વેષ
ચરમ × પ્રારંભ	ચાલાક × ભોળો
ચિંતિત × નિશ્ચિંત	ચુસ્ત × ઢીલું
ચાહક × વિરોધી	ચેતનતા × અજ્ઞાનતા

ચઢાણ × ઉતાર	ચરિત્રવાન × દુશ્ચરિત્ર
ચમત્કાર × સામાન્યતા	ચિરજીવી × નશ્વર
ચોખ્ખાઈ × ગંદકી	ચંચળતા × સ્થિરતા
ચિહ્નિત × અચિહ્નિત	ચપળ × ધીમો
ચાહવું × નફરત કરવી	ચિત્રિત × અચિત્રિત

(8) છ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

હાલા વાયકો, ‘છ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો અન્ય અક્ષરોની સરખામણીએ ઓછા મળે છે, છતાં આ અક્ષરથી ઉપયોગી શબ્દો ઉપલબ્ધ છે. અહીં અભ્યાસ માટે સરળ અને અર્થસભર વિરોધી જોડીઓ પસંદ કરી છે.

છૂટ × બંધન	છૂટકારો × કેદ
છલ × સચ્ચાઈ	છુપાવવું × જાહેર કરવું
છુપાયેવું × પ્રગટ	છિદ્ર × અખંડિતતા
છૂટું × જોડાયેવું	છાંયો × તડકો
છલકાટ × ખાલીપણું	છંદબદ્ધ × ગદ્યાત્મક
છોકરો × છોકરી	છાપ × નિશાનવિહોણું
છૂટક × એકત્ર	છટાદાર × સાદું
છૂટાછેડા × મિલન	છલકતું × ખાલી
છિન્ન × અખંડ	છિન્નભિન્ન × વ્યવસ્થિત
છાંટવું × ભેગું કરવું	છૂટવું × બંધાવું
છલકાવું × રોકવું	છુપાવટ × ખુલાસો
છાયા × પ્રકાશ	છાપવું × ભૂંસવું
છલકેવું × સુકાયેવું	છલકાટ × સંકોચ
છાંયો × તડકો	છૂટકારો × બંધન

(9) જ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાયક મિત્રો, ‘જ’ અક્ષરથી શરૂ થતા ઘણા શબ્દો સામાન્ય જીવનમાં વારંવાર વપરાય છે. નીચે જીત, જ્ઞાન, જીવન, જગત અને વ્યવહાર સાથે સંબંધિત વિરોધાર્થી શબ્દોની ઉપયોગી યાદી છે.

જીત × હાર	જ્ઞાન × અજ્ઞાન
જીવન × મૃત્યુ	જગત × પરલોક
જાગૃત × સુષુપ્ત	જલદી × મોડું
જટિલ × સરળ	જુદું × એક
જૂનું × નવું	જોખમ × સલામતી
જોશ × નિરાશા	જોર × નબળાઈ
જતન × ઉપેક્ષા	જવાબ × પ્રશ્ન
હાજરી × ગેરહાજરી	જાહેર × ગુપ્ત
જનતા × એકલતા	જગાડવું × સુવડાવવું
જંગમ × સ્થાવર	જાગૃતિ × અજાગૃતિ
જીવનદાતા × વિનાશક	જડ × ચેતન
જ્ઞાનવાન × અજ્ઞાની	જિજ્ઞાસા × ઉદાસીનતા
જલદી × વિલંબથી	જાડું × પાતળું
જીતનાર × પરાજિત	જોડવું × અલગ કરવું

(10) ઝ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

મિત્રો, ‘ઝ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં પ્રકૃતિ, અવાજ, સ્થિતિ અને ભાવનાને દર્શાવતાં શબ્દો જોવા મળે છે. નીચે સરળ રીતે યાદ રહી શકે તેવી વિરોધાર્થી જોડીઓ પસંદ કરવામાં આવી છે.

ઝગમગ × અંધારું	ઝાંખું × સ્પષ્ટ
ઝરણું × સ્થિર જળ	ઝરવું × અટકવું
ઝઘડો × શાંતિ	ઝંઝટ × સરળતા
ઝૂંપડી × મહેલ	ઝૂલવું × સ્થિર રહેવું
ઝૂમવું × અટકવું	ઝટ × મોડું
ઝપાટો × ધીમાપણું	ઝેરી × નિર્વિષ
ઝેર × અમૃત	ઝીણું × જાડું
ઝીણવટ × સ્થૂલતા	ઝાકળ × શુષ્કતા

ઝંખના × સંતોષ	ઝંખવું × ત્યજવું
ઝાંઝવા × વાસ્તવિકતા	ઝાંખપ × સ્પષ્ટતા
ઝગમગાટ × નિસ્તેજતા	ઝપાઝપી × શાંતિ
ઝીલવું × છોડવું	ઝાડવું × ગંદું કરવું
ઝૂકવું × સીધું રહેવું	ઝાંખી × અવગણના
ઝીલાયેલું × મુક્ત	ઝાંઝર × નિઃશબ્દતા

• 8 દિશાઓના નામ અને વર્કશીટ

(11) ટ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ‘ટ’ અક્ષરથી શરૂ થતા ઘણા શબ્દો રોજિદા વ્યવહારમાં વપરાય છે. અહીં સમય, રીત, ગતિ અને સ્થિતિ દર્શાવતા શબ્દોમાંથી સરળ વિરોધાર્થી શબ્દોની પસંદગી કરવામાં આવી છે.

ટૂંકું × લાંબું	ટોચ × તળિયું
ટાઢ × ગરમી	ટાઢું × ગરમ
ટેકો × અવરોધ	ટેવ × કુટેવ
ટાળો × સ્વીકારો	ટકાઉ × નાશવંત
ટક્કર × સહકાર	ટાણું × અસમય
ટપકવું × અટકવું	ટહેલવું × સ્થિર રહેવું
ટાપુ × મુખ્યભૂમિ	ટકાવારી × સંપૂર્ણતા
ટકોર × પ્રશંસા	ટોળું × એકલ વ્યક્તિ
ટૂંકાણ × વિસ્તરણ	ટાઢક × ઉષ્ણતા
ટાળવું × સ્વીકારવું	ટોચનું × નીચસ્તરનું
ટહુકો × નિઃશબ્દતા	ટકરાવ × સમાધાન
ટળવું × અડગ રહેવું	ટાંકવું × કાઢી નાખવું
ટકવું × તૂટી જવું	ટેકણ × આધારવિહોણુંપણું
ટોળકી × વ્યક્તિ	ટપાલ × તાત્કાલિક સંદેશ

(12) ઠ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય મિત્રો, ‘ઠ’ અક્ષરના શબ્દો પ્રમાણમાં ઓછા હોવા છતાં ભાષા અભ્યાસમાં ઉપયોગી છે. નીચે ઠંડક, ઠેકાણું, ઠગાઈ અને સ્થિરતા જેવા અર્થક્ષેત્રોમાંથી વિરોધી શબ્દો લેવામાં આવ્યા છે. વિશેષ અક્ષર ઠ પરથી તેના શબ્દો યાદ રાખવા જરૂરી છે.

ઠંડું × ગરમ	ઠંડક × ઉષ્ણતા
ઠંડો × ગરમ	ઠપકો × પ્રશંસા
ઠગ × સજ્જન	ઠગાઈ × ઈમાનદારી
ઠાઠ × સાદાઈ	ઠાઠમાઠ × સાદગી
ઠેકાણું × બેઘરપણું	ઠરાવ × અનિર્ણય
ઠરેલું × અનિશ્ચિત	ઠેર × ગતિ
ઠોસ × નરમ	ઠીલું × કડક
ઠેરઠેર × એક જગ્યાએ	ઠેકેદાર × કર્મચારી
ઠોકર × સહારો	ઠોકવું × સહેજ સ્પર્શવું
ઠસોઠસ × ખાલી	ઠામ × ભટકવું
ઠરાવવું × અનિશ્ચિત રાખવું	ઠરી જવું × ઉશ્કેરાવું
ઠગવું × સાચવવું	ઠંડકભર્યું × ઉષ્ણ
ઠાઠદાર × સાદું	ઠેકાણાવાળું × અસ્થિર
ઠપકાવવું × પ્રોત્સાહિત કરવું	ઠોસપણું × નરમાઈ

(13) ડ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘ડ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો મુખ્યત્વે વ્યવહારિક ભાષામાં વધુ જોવા મળે છે. ડર, ડહાપણ, ડૂબવું અને ડગમગવા જેવા શબ્દો પરથી અહીં સમજવા સરળ વિરોધાર્થી જોડીઓ બનાવવામાં આવી છે.

ડર × હિંમત	ડરવું × નિર્ભય રહેવું
ડહાપણ × મૂર્ખતા	ડાહ્યો × મૂર્ખ
ડૂબવું × તરવું	ડૂબાડવું × બચાવવું
ડબલ × અડધું	ડગમગ × સ્થિર

ડગલું × સ્થિરતા	ડોક × પગ
ડોળ × વાસ્તવિકતા	ડોલવું × સ્થિર રહેવું
ડાઘ × નિષ્કલંકતા	ડાઘરહિત × કલંકિત
ડામ × મુક્તિ	ડહોળવું × સ્થિર કરવું
ડહોળાટ × શાંતિ	ડંખ × રાહત
ડફોળ × સમજદાર	ડબડબ × ખાલી
ડુંગર × મેદાન	ડુંગરાળ × સમતળ
ડાળી × મૂળ	ડગમગવું × અડગ રહેવું
ડરામણું × આનંદદાયક	ડહોળાયેવું × સ્થિર
ડૂબાણ × ઉછાળો	ડોકિયું × દૂર રહેવું

(14) ઢ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ‘ઢ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોની સંખ્યા મર્યાદિત છે, તેથી અહીં સામાન્ય ગુજરાતી સાથે સાહિત્યિક ઉપયોગના શબ્દોને પણ લેવામાં આવ્યા છે. આ જોડીઓ શબ્દાર્થ સમજવામાં ઉપયોગી રહેશે.

ઢગલો × એકલું	ઢાંકવું × ખોલવું
ઢાંકેલું × ખુલ્લું	ઢાલ × હુમલો
ઢીલું × કડક	ઢાળ × ચઢાણ
ઢબદાર × સાદું	ઢોંગી × નિખાલસ
ઢોંગ × સચ્ચાઈ	ઢોર × માનવ
ઢોળવું × અટકાવવું	ઢોળાવ × ચઢાવ
ઢસડવું × ધકેલવું	ઢંગ × અવ્યવસ્થા
ઢંગથી × ગેરરીતે	ઢીલાશ × મજબૂતી
ઢાંકણું × ખુલ્લું પાત્ર	ઢોરવાડો × ખુલ્લું મેદાન
ઢેબરું × સમતળ સપાટી	ઢગલાબંધ × થોડું
ઢબદાર × બેદરંગ	ઢોંગ કરવું × સાચાઈ રાખવી
ઢાળવાળું × સમતળ	ઢાંકપિછોડો × ખુલાસો

ઢોરયરાણ × ખેતીભૂમિ	ઢોલ × મૌન
ઢસડાટ × સ્થિરતા	ઢીલ × કડકાઈ

(15) ત પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વ્હાલા મિત્રો, ‘ત’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો ગુજરાતી ભાષામાં ખૂબ પ્રચલિત છે. સમય, તાકાત, તહેવાર, ત્યાગ અને તેજ જેવા શબ્દોના વિરોધી અર્થ શીખવાથી ભાષા સમજવામાં સરળતા રહે છે. તો ત પરના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોનો મજા લો અને વાંચી લો.

તરત × મોડું	તાજું × વાસી
તાકાત × નબળાઈ	તંદુરસ્ત × બીમાર
તકલીફ × રાહત	તક × અવરોધ
તીવ્ર × મંદ	તીવ્રતા × મંદતા
તૃપ્ત × અતૃપ્ત	ત્યાગ × સ્વીકાર
ત્રાસ × શાંતિ	ત્રુટિ × પૂર્ણતા
તેજ × અંધકાર	તેજસ્વી × નિસ્તેજ
તોફાન × શાંતિ	તુલ્ય × અસમાન
તટસ્થ × પક્ષપાતી	તાત્કાલિક × વિલંબિત
તાજગી × થાક	તંદુરસ્તી × બીમારી
તરસ × તૃપ્તિ	તરસવું × સંતોષ પામવો
તપ × ભોગ	તપસ્યા × વૈભવી જીવન
તહેવાર × સામાન્ય દિવસ	તટ × મધ્યભાગ
તકેદારી × બેદરકારી	તંદ્રા × જાગૃતિ

(16) થ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

મિત્રો, ‘થ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં થાક, થંભવું, થરથરવું અને થનગનાટ જેવા શબ્દો જાણીતા છે. નીચે બાળકો અને વિદ્યાર્થીઓ માટે સમજવા જેવી વિરોધી જોડીઓ સરળ ભાષામાં આપવામાં આવી છે.

થાક × સ્ફૂર્તિ	થાકેલું × તાજું
----------------	-----------------

થાકવું × સ્ફૂર્તિ પામવી	થાળ × ખાલી હાથ
થંભવું × ચાલવું	થંભાવવું × આગળ ધપાવવું
થાંભલો × આધારવિહોણું	થાપ × ઉપાડ
થાપણ × ઉપાડ	થડકવું × સ્થિર રહેવું
થર × અંતર	થરથર × સ્થિર
થરથરવું × અડગ રહેવું	થનગનાટ × નિરસતા
થનગનવું × નિરુત્સાહિત થવું	થોભવું × આગળ વધવું
થોભાવવું × આગળ ધપાવવું	થોડી × ઘણી
થોડું × ઘણું	થાકમુક્ત × શ્રાંત
થાપણદાર × ઉપાડનાર	થડકતો × શાંત
થાકમય × સ્ફૂર્તિમય	થાળીમાં × બહાર
થરથરાટ × સ્થિરતા	થંભેલો × ગતિશીલ

(17) દ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય વાચકો, ‘દ’ અક્ષરના શબ્દો ગુજરાતી ભાષામાં ખૂબ સામાન્ય છે. દયા, દોષ, દાન, દિશા અને દૃઢતા જેવા શબ્દો સાથે તેમના વિરુદ્ધ અર્થ સમજવાથી વ્યાકરણનો અભ્યાસ વધુ સરળ બને છે.

દયા × ક્રૂરતા	દાન × સ્વાર્થ
દિવસ × રાત	દોષ × ગુણ
દુઃખ × સુખ	દુષ્ટ × સજ્જન
દુશ્મન × મિત્ર	દુનિયા × પરલોક
દૃઢ × નબળું	દૃઢતા × અસ્થિરતા
દક્ષ × અદક્ષ	દક્ષતા × અયોગ્યતા
દગો × વિશ્વાસ	દગાબાજ × વિશ્વાસુ
દરિદ્ર × ધનિક	દરિયો × રણ
દર્પ × વિનય	દબાણ × મુક્તિ
દોષિત × નિર્દોષ	દાનવીર × કંજૂસ

દૈનિક × ક્યારેક	દૃશ્ય × અદૃશ્ય
દેહ × આત્મા	દિશા × નિર્દિશા
દમન × મુક્તિ	દાસ × સ્વતંત્ર

(18) ધ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘ધ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં ધન, ધીરજ, ધૈર્ય, ધર્મ અને ધ્યેય જેવા મહત્વપૂર્ણ શબ્દો આવે છે. નીચે તેમની સરળ વિરુદ્ધાર્થી જોડીઓ વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપયોગી રીતે રજૂ કરવામાં આવી છે.

ધન × નિર્ધનતા	ધનવાન × ગરીબ
ધર્મ × અધર્મ	ધીરજ × અધીરાઈ
ધીર × અધીર	ધૈર્ય × ભય
ધ્યેય × નિશ્ચિતતાનો અભાવ	ધ્યાન × વિક્ષેપ
ધાર્મિક × અધાર્મિક	ધમકી × આશ્વાસન
ધમાલ × શાંતિ	ધક્કો × સહારો
ધૂળ × સ્વચ્છતા	ધુમાડો × શુદ્ધ હવા
ધુમ્મસ × સ્પષ્ટતા	ધૂંધળું × ચોખ્ખું
ધ્વજ × નિશાનવિહોણું	ધ્વનિ × મૌન
ધારા × સ્થિરતા	ધોરણ × અસ્તવ્યસ્તતા
ધબકારો × નિશ્ચલતા	ધસારો × સ્થિરતા
ધક્કામુક્કી × શિસ્ત	ધન્ય × અભાગી
ધીમું × ઝડપી	ધીરજવાન × ઉતાવળિયો
ધસવું × પાછળ હટવું	ધુમ્મળ × સ્વચ્છ

(19) ન પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ‘ન’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો ગુજરાતી ભાષામાં બહુ પ્રમાણમાં મળે છે. ન્યાય, નમ્રતા, નિર્ભયતા, નિર્મળતા અને નિશ્ચય જેવા શબ્દોની વિરોધી જોડીઓ અહીં અભ્યાસ માટે આપવામાં આવી છે.

નવું × જૂનું	નાનું × મોટું
--------------	---------------

ન્યાય × અન્યાય	નમ્ર × અહંકારી
નમ્રતા × અહંકાર	નસીબ × દુર્ભાગ્ય
નિર્ભય × ભયભીત	નિરાશ × આશાવાદી
નિરંતર × તૂટક	નિર્મળ × મલિન
નિર્દોષ × દોષિત	નિર્ધન × ધનિક
નિશ્ચિત × અનિશ્ચિત	નિષેધ × અનુમતિ
નિષ્કપટ × કપટી	નિષ્પક્ષ × પક્ષપાતી
નિષ્ક્રિય × સક્રિય	નિકટ × દૂર
નિશ્ચય × અનિર્ણય	નિકાસ × પ્રવેશ
નાશ × સર્જન	નાશવંત × શાશ્વત
નાદાન × સમજદાર	નિવાસ × બેઘરપણું
નિયમ × અનિયમ	નિયમિત × અનિયમિત
નિરાળો × સામાન્ય	નૈતિક × અનૈતિક

(20) પ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

મિત્રો, ‘પ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં પ્રકૃતિ, પ્રયત્ન, પ્રકાશ, પ્રેમ અને પ્રગતિ જેવા મહત્વપૂર્ણ શબ્દો મળે છે. નીચે શૈક્ષણિક ઉપયોગ અને પરીક્ષા માટે જાણીતી વિરોધાર્થી જોડીઓ આપવામાં આવી છે.

પાણી × તરસ	પાપ × પુણ્ય
પવિત્ર × અપવિત્ર	પ્રકાશ × અંધકાર
પ્રેમ × દ્વેષ	પ્રગતિ × અધોગતિ
પ્રાચીન × અર્વાચીન	પ્રજા × શાસક
પ્રસન્ન × ઉદાસ	પ્રસિદ્ધ × અપ્રસિદ્ધ
પ્રચુર × અલ્પ	પ્રગટ × ગુપ્ત
પ્રબળ × નિર્બળ	પ્રામાણિક × અપ્રામાણિક
પ્રત્યક્ષ × પરોક્ષ	પ્રતીક્ષા × તાત્કાલિકતા
પ્રતિકાર × સમર્પણ	પ્રતિષ્ઠા × અપમાન

પ્રતિભા × અક્ષમતા	પ્રેરણા × નિરુત્સાહ
પરિશ્રમ × આળસ	પરાક્રમ × કાયરતા
પરંપરા × નવીનતા	પરિસ્થિતિ × સ્થિર સ્થિતિ
પતન × ઉન્નતિ	પાત્ર × અપાત્ર
પથ × અવરોધ	પીડા × રાહત

(21) ફ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

ઘડાવા વાચકો, ‘ફ’ અક્ષરથી આવતા શબ્દો રોજિંદી ગુજરાતી ભાષામાં સરળતાથી જોવા મળે છે. ફાયદો, નુકસાન, ફળ, ફરજ અને ફેલાવો જેવા શબ્દો સાથે તેમના વિરોધી અર્થ અહીં સમજવા માટે આપવામાં આવ્યા છે.

ફાયદો × નુકસાન	ફળ × નિષ્ફળતા
ફરજ × બેદરકારી	ફુરસદ × વ્યસ્તતા
ફરવું × સ્થિર રહેવું	ફિક્કું × ચમકદાર
ફૂર્તિ × આળસ	ફૂલવું × કરમાવું
ફેલાવો × સંકોચ	ફેરફાર × સ્થિરતા
ફિકર × નિશ્ચિંતા	ફાટ × અખંડિતતા
ફાડવું × જોડવું	ફાળો × સ્વાર્થ
ફાળવણી × એકત્રિકરણ	ફાયદાકારક × નુકસાનકારક
ફટકાર × પ્રશંસા	ફટાફટ × ધીમે
ફસાવું × મુક્ત થવું	ફેલાવવું × સમેટવું
ફરાર × હાજર	ફળદાયી × નિષ્ફળ
ફળદ્રુપ × વેરાન	ફૂલેલું × સુકાયેલું
ફોજ × એકલ વ્યક્તિ	ફાંટો × મુખ્ય માર્ગ
ફાંસો × મુક્તિ	ફેર × સમાનતા

(22) બ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘બ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો બાળભાષાથી લઈને સાહિત્ય સુધી ખૂબ ઉપયોગી છે. બળ, બુદ્ધિ, બચાવ, બંધન, બહાદુરી અને બેદરકારી જેવા શબ્દોના વિરોધી અર્થ અહીં આપેલા છે.

બળ × નિર્બળતા	બળવાન × નિર્બળ
બુદ્ધિશાળી × મૂર્ખ	બુદ્ધિ × મૂર્ખતા
બગીચો × રણ	બહાદુર × ડરપોક
બહાદુરી × કાયરતા	બરફ × અગ્નિ
બરાબર × અસમાન	બચાવ × વિનાશ
બચત × ખર્ચ	બંધ × ખુલ્લું
બંધન × મુક્તિ	બંદી × સ્વતંત્ર
બાહ્ય × આંતરિક	બેદરકાર × સાવચેત
બેદરકારી × તકેદારી	બીક × હિમત
બીમાર × સ્વસ્થ	બિનજરૂરી × જરૂરી
બોજ × હળવાશ	બોલવું × મૌન રહેવું
બોધ × અજ્ઞાન	બેસવું × ઊભા રહેવું
બેસાડવું × ઊભું કરવું	બરબાદ × સમૃદ્ધ
બિનહાનિકારક × હાનિકારક	બાહ્યતા × આંતરિકતા

• **વિશ્વમાં જાણવા જેવું 2026**

(23) ભ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય મિત્રો, ‘ભ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં ભાવના, ભય, ભક્તિ, ભેદ અને ભવિષ્ય જેવા અનેક ઉપયોગી શબ્દો આવે છે. નીચે તેમના વિરોધી અર્થની પસંદગી પરીક્ષા માટે સરળ રીતે કરવામાં આવી છે.

ભય × નિર્ભયતા	ભક્તિ × અશ્રદ્ધા
ભવિષ્ય × ભૂતકાળ	ભૂમિ × આકાશ
ભૂખ × તૃપ્તિ	ભોજન × ઉપવાસ
ભાઈ × બહેન	ભવ્ય × સાદું
ભિન્ન × સમાન	ભેદ × એકતા
ભેદભાવ × સમાનતા	ભ્રમ × સત્ય
ભ્રમિત × માર્ગદર્શિત	ભલાઈ × બુરાઈ

ભવું × ખરાબ	ભોળો × ચાલાક
ભોળાઈ × ચતુરાઈ	ભીડ × એકલતા
ભીનું × સૂકું	ભીનાશ × શુષ્કતા
ભરપૂર × ખાલી	ભરવું × ખાલી કરવું
ભંગ × અખંડિતતા	ભંગુર × મજબૂત
ભયાનક × આનંદદાયક	ભાવના × નિષ્પક્ષતા
ભાવુક × કઠોર	ભક્ત × નાસ્તિક

(24) મ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વ્હાલા મિત્રો, ‘મ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો ભાષામાં ખૂબ પ્રમાણમાં છે. મન, માન, મમતા, મહેનત, મિત્રતા અને મુક્તિ જેવા શબ્દોના વિરોધી અર્થ શીખવાથી શબ્દભંડોળ વધુ સમૃદ્ધ બને છે.

માન × અપમાન	મહાન × ક્ષુદ્ર
મહેનત × આળસ	મિત્ર × શત્રુ
મિત્રતા × શત્રુતા	મુક્ત × બંધક
મુક્તિ × બંધન	મજબૂત × નબળું
મૌન × વાણી	મરણ × જીવન
મંજૂરી × મનાઈ	મંગળ × અમંગળ
મર્યાદિત × અમર્યાદિત	મૃદુ × કઠોર
મીઠું × કડવું	મીઠાશ × કડવાશ
મોજ × દુઃખ	મહેમાન × યજમાન
મૂલ્યવાન × મૂલ્યહીન	મૂર્ખ × બુદ્ધિશાળી
મૂંઝવણ × સ્પષ્ટતા	મનગમતું × અણગમતું
મમતા × નિષ્ઠુરતા	માનવતા × અમાનવતા
માર્ગ × અવરોધ	મૌલિક × નકલચુક્ત
મર્યાદા × અતિશયતા	મંથન × અચળતા

(25) ય પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

મિત્રો, ‘ય’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં યશ, યોગ્યતા, યુદ્ધ, યાત્રા, યોગ અને યૌવન જેવા શબ્દો આવે છે. આ શબ્દોના વિરોધી અર્થ વિધાર્થીઓને ભાષાનો સંદર્ભ સમજવામાં ઉપયોગી બને છે. ય વાળા ખાસ વિરોધી શબ્દોનો સંગ્રહ નીચે મુજબ જોઈ શકો છો.

યશ × અપયશ	યશસ્વી × નિષ્ફળ
યાત્રા × સ્થિરતા	યાતના × સુખ
યુક્તિ × અયુક્તિ	યોગ્ય × અયોગ્ય
યોગ્યતા × અયોગ્યતા	યુદ્ધ × શાંતિ
યુવાન × વૃદ્ધ	યુવક × વૃદ્ધ
યુવતી × વૃદ્ધા	યુગ × ક્ષણ
યોગ × વિયોગ	યોગી × ભોગી
યોગદાન × અવરોધ	યંત્રચાલિત × હાથથી કરેલું
યત્ન × નિષ્ફળતા	યથાર્થ × કાલ્પનિક
યથાસંભવ × અશક્ય	યથોચિત × અનુચિત
યથાવત × બદલાયેલું	યાચના × ઇનકાર
યાચક × દાતા	યાતાયાત × અવરજવરનો અભાવ
યામિની × દિવસ	યૌવન × વૃદ્ધાવસ્થા
યોદ્ધા × કાયર	યશકથા × અપયશકથા

(26) ર પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘ર’ અક્ષરથી શરૂ થતા રસ્તો, રાજા, રક્ષણ, રાત, રોષ અને રજા જેવા શબ્દો ખૂબ સામાન્ય છે. નીચે તેમના વિરુદ્ધ અર્થવાળી સરળ જોડીઓ અભ્યાસ માટે આપવામાં આવી છે.

રસ્તો × અવરોધ	રાત × દિવસ
રાજા × પ્રજા	રાજ્ય × પરાધીનતા
રક્ષણ × વિનાશ	રાહત × તકલીફ
રાહ × વિદાય	રોશની × અંધકાર
રોષ × શાંતિ	રોગ × આરોગ્ય

રોગી × સ્વસ્થ	રસ × અરુચિ
રહસ્ય × ખુલાસો	રહેણાંક × બેઘરપણું
રડવું × હસવું	રણ × શાંતિભૂમિ
રક્ત × જળ	રાજી × નારાજ
રજા × ફરજ	રુચિ × અરુચિ
રુદ્ધ × હાસ્ય	રક્ષણાત્મક × આક્રમક
રક્તિમ × શ્વેત	રચના × વિનાશ
રિવાજ × નવીનતા	રીત × અરીત
રાહત × પીડા	રજની × પ્રભાત

(27) લ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ‘લ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં લાભ, લાયકાત, લક્ષ્ય, લાગણી અને લોક જેવા મહત્વપૂર્ણ શબ્દો આવે છે. અહીં ભાષા અને પરીક્ષા બંને માટે ઉપયોગી વિરોધી અર્થવાળી જોડીઓ આપવામાં આવી છે.

લાભ × નુકસાન	લાયક × અયોગ્ય
લાયકાત × અયોગ્યતા	લક્ષ્ય × નિરર્થકતા
લાગણી × નિષ્ક્રિયતા	લાગણીશીલ × કઠોર
લોકપ્રિય × અલોકપ્રિય	લોકહિત × સ્વાર્થ
લેખિત × મૌખિક	લેખક × વાચક
લડાઈ × શાંતિ	લડાયક × શાંત
લહેર × સ્થિરતા	લોભ × સંતોષ
લોભી × નિસ્વાર્થ	લાલચ × ત્યાગ
લાજ × નિર્લજ્જતા	લજ્જાશીલ × નિર્લજ્જ
લૂંટ × સંરક્ષણ	લૂંટારો × રક્ષક
લીલું × સૂકું	લીલોતરી × ઉજ્જડતા
લાંબું × ટૂંકું	લંબાઈ × ટૂંકાઈ
લઘુ × ગુરુ	લઘુતા × વિશાળતા

(28) વ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય વાચકો, 'વ' અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દો ગુજરાતી ભાષાના ઘણા ક્ષેત્રોમાં જોવા મળે છે. વિશ્વ, વિચાર, વિજય, વિનય, વિયોગ અને વિકાસ જેવા શબ્દોના વિરોધી અર્થ અહીં સરળ રીતે આપવામાં આવ્યા છે.

વન × શહેર	વરસાદ × દુષ્કાળ
વચન × વચનભંગ	વિચાર × અવિવેક
વિજય × પરાજય	વિશ્વ × અજ્ઞાત ક્ષેત્ર
વિદ્યા × અવિદ્યા	વિદ્યાર્થી × શિક્ષક
વિદ્વાન × અજ્ઞાની	વિનય × અહંકાર
વિનંતી × આદેશ	વિપત્તિ × સુખાકારી
વિપુલ × અલ્પ	વિયોગ × મિલન
વિરામ × સતત પ્રવાહ	વિશાળ × નાનું
વિશેષ × સામાન્ય	વિસ્મય × સામાન્યતા
વિલંબ × તત્કાળતા	વિલાપ × હાસ્ય
વિવેક × અવિવેક	વિવાદ × સમાધાન
વિરુદ્ધ × અનુકૂળ	વિરોધ × સમર્થન
વિકાસ × વિનાશ	વિમલ × મલિન
વિખ્યાત × અખ્યાત	વતન × વિદેશ
વેદના × આનંદ	વૈભવ × દારિદ્ર્ય

(29) શ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

હાલા મિત્રો, 'શ' અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં શક્તિ, શાંતિ, શિસ્ત, શૌર્ય, શ્રદ્ધા અને શાસન જેવા મહત્વપૂર્ણ શબ્દોનો સમાવેશ થાય છે. નીચે તેમના વિરોધી અર્થ સરળ રીતે સમજાવવામાં આવ્યા છે.

શક્તિ × અશક્તિ	શાંતિ × અશાંતિ
શાંત × ઉગ્ર	શત્રુ × મિત્ર

શૌર્ય × કાયરતા	શિક્ષણ × અજ્ઞાન
શિક્ષક × વિદ્યાર્થી	શિષ્ય × ગુરુ
શિસ્ત × અશિસ્ત	શિખર × તળિયું
શિશુ × વૃદ્ધ	શોક × હર્ષ
શ્રદ્ધા × અશ્રદ્ધા	શ્રમ × આળસ
શ્રેષ્ઠ × અધમ	શુભ × અશુભ
શુભેચ્છા × દુર્ભાવના	શરમ × નિર્લજ્જતા
શરણ × સ્વતંત્રતા	શાપ × આશીર્વાદ
શંકા × નિશ્ચય	શાસન × અરાજકતા
શાસક × શાસિત	શાસ્ત્રીય × અશાસ્ત્રીય
શાશ્વત × ક્ષણિક	શીતળ × ઉષ્ણ
શોભા × કદરૂપુંપણું	શરણાર્થી × સ્થિર નિવાસી

(30) ષ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

મિત્રો, ‘ષ’ અક્ષરથી શરૂ થતા ગુજરાતી શબ્દો પ્રમાણમાં ઓછા છે અને તેમાં સંસ્કૃતમૂલક તત્સમ શબ્દો વધારે જોવા મળે છે. તેથી અહીં આવા શબ્દોને પસંદ કરીને તેમના વિરોધી અર્થ સરળ ભાષામાં રજૂ કર્યા છે.

ષટ્કોણ × વર્તુળ	ષડયંત્ર × ખુલ્લી યોજના
ષડ્જ × અન્ય સ્વર	ષડ્સ × એકરસતા
ષડ્ભુજ × એકભુજ	ષણ્મુખ × એકમુખી
ષષ્ઠ × પ્રથમ	ષષ્ઠી × પ્રથમ તિથિ
ષષ્ટિ × અલ્પ સંખ્યા	ષોડશ × એક
ષોડશી × વૃદ્ધા	ષટ્કર્મ × નિષ્ક્રિયતા
ષટ્કાળ × એક સમય	ષટ્પદ × દ્વિપદ
ષડાનન × એકાનન	ષડ્ભાવ × એકભાવ
ષટ્ત્રિપુ × સદગુણ	ષટ્ત્રિકાર × સ્થિરતા
ષડ્ગુણ × એકગુણ	ષડ્ગ્રંથિ × અખંડિતતા

ષડયંત્રકારી × નિખાલસ	ષટ્કોણીય × વર્તુળાકાર
ષટ્પદી × એકપદી	ષષ્ઠાંશ × પૂર્ણ ભાગ
ષષ્ઠાંગ × અંશતઃ	ષોડશ સંસ્કાર × અસંસ્કારિતા
ષડ્દર્શન × એકમત	ષટ્ત્રિપુ × સદ્ગુણ

(31) સ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

વાચક મિત્રો, ‘સ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં સત્ય, સફળતા, સેવા, સમાજ, સુખ અને સ્વતંત્રતા જેવા અનેક મહત્વપૂર્ણ શબ્દો છે. નીચે સામાન્ય અભ્યાસ અને પરીક્ષા માટે ઉપયોગી વિરોધાર્થી શબ્દો આપવામાં આવ્યા છે.

સત્ય × અસત્ય	સફળ × નિષ્ફળ
સેવા × સ્વાર્થ	સમાજ × એકલતા
સંપત્તિ × ગરીબી	સમૃદ્ધિ × દરિદ્રતા
સંતોષ × અસંતોષ	સન્માન × અપમાન
સંમતિ × અસંમતિ	સંકટ × સલામતી
સંઘર્ષ × શાંતિ	સંગાથ × એકલતા
સાહસ × ભય	સાહસી × કાયર
સુંદર × કદરૂપું	સુખ × દુઃખ
સુખી × દુઃખી	સુગંધ × દુર્ગંધ
સવાર × સાંજ	સૂર્ય × અંધકાર
સ્વતંત્ર × પરતંત્ર	સ્વતંત્રતા × ગુલામી
સ્વચ્છ × ગંદું	સ્વીકાર × અસ્વીકાર
સ્વાસ્થ્ય × બીમારી	સહાય × અવરોધ
સરળ × મુશ્કેલ	સીમિત × અમર્યાદિત

(32) હ પરથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

પ્રિય મિત્રો, ‘હ’ અક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દોમાં હવા, હિમત, હર્ષ, હૃદય, હિત અને હકીકત જેવા પ્રયોજિત શબ્દો આવે છે. નીચે તેમના વિરોધી અર્થ સાથેની ઉપયોગી જોડીઓ અંતિમ વિભાગમાં આપવામાં આવી છે.

હવા × નિશ્ચલતા	હિમત × બીક
હિમતવાન × કાયર	હર્ષ × શોક
હર્ષિત × ઉદાસ	હૃદય × નિર્જીવતા
હેતુ × નિરર્થકતા	હકીકત × ભ્રમ
હાલત × સુધરેલી સ્થિતિ	હાનિ × લાભ
હાનિકારક × લાભદાયક	હાજર × ગેરહાજર
હાજરી × ગેરહાજરી	હાસ્ય × રુદ્ધ
હિત × અહિત	હિતકારી × હાનિકારક
હિતેચ્છુ × અહિતેચ્છુ	હેરાન × શાંત
હેરાનગતિ × રાહત	હુકમ × વિનંતી
હુન્નર × અણઆવડત	હુશિયાર × મૂર્ખ
હાર × જીત	હારવું × જીતવું
હલચલ × સ્થિરતા	હલકું × ભારે
હળવું × ભારે	હિમ × અગ્નિ

નોંધ: અહીં સચોટતાપૂર્વક સારા વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો આપવામાં આવ્યા છે. છતાંય કોઈ ભૂલ જણાય તો અમને કોમેન્ટ બોક્સમાં જણાવવા વિનંતી છે.

 ગુજરાતી વ્યાકરણ માટે ઉપયોગી PDF

700+ ગુજરાતી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોની PDF Download કરો

વિદ્યાર્થી મિત્રો, ગુજરાતી ભાષામાં શબ્દોના સાચા અર્થ સાથે તેમના **વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો** જાણવું પણ ખૂબ મહત્વપૂર્ણ છે. આ PDF માં 700થી વધુ ઉપયોગી ગુજરાતી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો સરળ અને વ્યવસ્થિત રીતે આપવામાં આવ્યા છે. ધોરણ ૩ થી 10ના વિદ્યાર્થીઓ, સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની તૈયારી કરતા ઉમેદવારો અને ગુજરાતી ભાષા શીખતા વાચકો માટે આ શબ્દસંગ્રહ ઉપયોગી બની શકે છે. અલગ-અલગ પ્રકારના શબ્દો યાદ રાખવાથી શબ્દભંડોળ વધે છે અને પરીક્ષામાં પૂછાતા ગુજરાતી વ્યાકરણના પ્રશ્નો ઉકેલવામાં પણ સરળતા રહે છે.